

המצוות שמקיימים בהנזכה בכזונה 'כאשר ציוה ה'

'מצוות צריכות כזונה' (עלון מספר 55)

למרות שהדלקת מנורה היא מצוה דרבנן, אדם חייב שתהיה לו כזונה לפני העשייה בדיוק כמו במצוה דאורייתא. (משנה ברורה סימן ס', סעיף קטן י').

פעם, לפני הנזכה, תלמיד שאל את הרב הגאון הרב אברהם פאס זצ"ל: 'איזו כזונה צריך לזכור לפני הדלקת המנורה?'

הרב פאס אמר לתלמיד: "נדרשת ממך הכזונה לקיים את המצוה דרבנן. בלי הכזונה הוא אתה מפספס את עקר המצוה. וכל תפלות או כזונות אחרות לא יועילו לך". (מתוך הספר "הרב פאס" מאת ר' שמעון פינקלמאן).

לכן, לפני הדלקת נרות הנזכה יש לזכור: 'הריני מכון לקיים מצוות הדלקת נר הנזכה כמו שתקנו החכמים'.

מצוות 'לא תסור'

בכל פעם שאדם מקיים מצוה דרבנן, הוא גם יכול לקיים מצוה דאורייתא, מצוות 'לא תסור' כפי שכתוב בתורה: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (דברים יז, א)

ספר המצוות הקצר (סמ"ק) מסביר: שהמצוה הזו פוללת כל דבר שפלל ישראל קבלו מחז"ל, הפתוב בש"ס שבדינינו (מצוות לא תעשה קנח').

לכן, לפני הדלקת נרות הנזכה יש לזכור למצוה דאורייתא: 'הריני מכון לקיים מצוה לשמע בקול חכמים כאשר צוה ה'.

מצוות זכרון חסדי ה'

בנוסף למצוה דרבנן של נר הנזכה ולמצוה דאורייתא של "לא תסור" אדם צריך להזהר לזכור במצוה דאורייתא של 'זכרון חסדי ה', לזכור את טוב ה' שהצילנו בכך שנתן לנו את הנצחון על הינונים.

זכירת כל החסדים שה' עושה אתנו בכל עת זו מצוה דאורייתא כפי שכתוב בפסוק: 'וזכרת את כל הדרך אשר הליכך ה' א-לקיך זה ארבעים שנה במדבר' (דברים ח, ב).

תוכן עניינים

- 1..... מצוות הנזכה
- 1..... מצוות נר הנזכה
- 1..... מצוות 'לא תסור'
- 1..... מצוות זכרון חסדי ה'
- 2..... מנהגי הנזכה
- 2..... ללא פחד - ספור 'כזונה'

מצוות הנזכה

מזן השלחן ערוך זיע"א פוסק (סימן ס' סעיף ד') שאדם מחייב שתהיה לו כזונה לפני עשיית מצוה.

יתרה מכך, הכזונה 'כאשר צוה השם', יכולה להפך פעולה שגרתית למצוה!

עדיף לומר בקול את מלות הכזונה, כפי שכותב 'חובות הלבבות': 'המחשבה נמשכת אחר הדבור' (שער חשבון הנפש, פרק ג).

כתב הסבא מקלם זיע"א: "צריך להקדים בכל דבר טוב שעושה האדם "כאשר צוה ה' את משה בתורתו, כן אעשה". ואז שכרו מרבה מאד נעלה, גם בלי צער, ומכל שכן בצער (שאז זה נכפל ב-100!) עוד ועוד הן במזון הן בגוף, שכרו מרבה בלי תכלית! עד שהקב"ה אמר: "חשבון רב יש לי עמך" (ספר חכמה ומוסר חלק שני, רעו').

מצוות נר הנזכה

פסק הרמב"ם זיע"א: 'מצוות נר הנזכה מצוה חביבה היא עד מאד וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל והודיה לו על הנסים שעשה לנו. אפלו אין לו מה יאכל אלא מן העדקה שואל או מזכר כסותו ולקח שמן ונרות ומדליק' (הלכות מגלה וחנכה פרק ד' הלכה יב').

המצוות שמקיימים בחנוכה בכוונה 'כאשר ציוה ה'

זכירת נס חנוכה – נצחון החשמונאים – ולתת לנו השראה להכיר טובה לה' שהציל אותנו.

לפני עשית מנהג, על האדם לבנו: "חריני מכון לקים מצות זכרון חסדי ה' כאשר צוה ה'".

ללא פחד – ספור 'כונה'

בבית הכנסת בראדון, עיר מגוריו של החפץ חיים זצוק"ל, היה שלט שכתוב 'כל המרים יד על חברו להפותו – יהיה בחרם!'.
פעם היה מקרה שפחור עם נטיה לאלימות הפך יהודי אחר עד שדימם.

עקב כך החפץ חיים זצוק"ל הורה לגבאי: להטיל חרם על המכה!

עם זאת, הגבאי חשש מהפחור ולא בצע את ההוראה.

אי לכך החפץ חיים בעצמו עלה על פודיום בית הכנסת והכריז מול הצבור: "חריני מוכן ומזמן לקים מצות: 'לא תגורו מפני איש' (דברים א, יז) החל מעתה פלוני אלמוני מחרם! עד שיתחרט על מעשיו ויבקש: 'מחילה!'".

מספר שעות לאחר מכן, האיש הגיע לבית הכנסת לזנוח ולהתחרט על המעשה הרשע שעשה מול כל הקהל. (מספר חפץ חיים החדש, פרשת דברים, עמוד 13. מספר 'שערי ציון', אורחות צדיק.)

א לוסטיגער חנוכה! (חנוכה שמח):

למרות שמלים אלה נאמרו ע"י משה רבנו ליהודים במדבר, רבנו יונה מגירונדי זיע"א לומד לפי קל וחמר שהמצוה הזו קשורה לחסדים שה' עושה עם כל אחד מאתנו.

מאד חשוב לזכור מצוה זו כשמדליקים את נרות חנוכה, מכיון שהמצוה הזו היא הסבה עצמה שאנו מדליקים את המנורה בחנוכה!

כפי שהרב הגאון הרב שלמה אוירבך זצ"ל מסביר בספרו (מנחת שלמה תנינא ס' נח:ה), בחנוכה אנו מודים לה' על נצחוננו במלחמה נגד יון, והתודה שלנו היא בצורת הדלקת המנורה. הוא פותב:

"נדמה לי שהדלקת הנרות בחנוכה היא עצמה ההודאה וההלל, כלומר הפעלה עצמה תעורר את לבנו להודות לה' על הנסים העצומים שעשה עבורנו בנצחון המלחמה".

הרב שלמה זלמן ממשיך ומצנן שבמילות השיר 'הנרות הללו...' "אין הזכרה של פך השמן מכיון שההדלקה לא נעשית כזכר לפך השמן. מכיון שלא מצאנו בשום מקום שאנו מודים לה' כל כך הרבה דורות על הנס שעשה כדי לאפשר לכלל ישראל לקים מצוה".

מכאן שזה הכרחי שכאשר אדם מדליק את המנורה, יקח לעצמו רגע להרהר איך ה' הציל אותנו במלחמות ושהוא מודה לה' על כך!

לפני הדלקת נרות חנוכה – ולפני אמירת 'על הנסים' או הלל, אדם צריך לנצל את ההזדמנות לקים את המצוה הזו ולבנו: "חריני מכון לקים מצות זכרון חסדי ה' כאשר צוה ה'".

מנהגי חנוכה

ישנם הרבה מנהגים שאנו נוהגים בחנוכה, כולל: מסבות חנוכה, אכילת אוכל מטגן כמו ספגניות ולביבות, אכילת מאכלים חלבים (כדי לזכר איך יהודית הרגה את אליפזרני), להביא לילדים מעות חנוכה ולשחק עם סביבונים. מטרת מנהגים אלה היא: